



M 1401836

# HÍRADÓ

könyvtári

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XXXIII. ÉVFOLYAM

5. SZÁM

1989. MÁJUS

Szerkesztőbizottság

Tverdota Miklósné *elnök*  
Katsányi Sándor *felelős szerkesztő*  
Aknay Tibor, Bardócz Antalné  
Csoma Mihályné, Havas Katalin  
Márffy István, Varró Istvánné  
Weisz Sándorné

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató



Megjelenik havonta

Ára: 2.50 Ft  
Előfizetési díj egy évre: 30.- Ft  
Készült a FSZEK sokszorosítójában  
Táskaszám  
89/180  
Eng. szám: III/JHB/30/1981  
ISSN 0139-1917

## MINDENNAPI KÖLCSÖNZÉSÜNK

Nyitva hétfőtől péntekig,  
14 órától 20 óráig

Lenne olyan szíves  
a táskát a ruhatárba tenni  
vagy becsukni?  
Kérem - köszönöm - nem.  
Ez csak természetes.  
Végül is ezért vagyunk itt.  
A vécé balra van.  
Kérem, hagyja már  
a táskát a ruhatárban.  
A szennyvízről valamit?  
Az ott van a 628-nál.  
Kérem, jöjjön velem.  
Nézzük csak,  
mi is van itt róla.

Itt nincs semmi.  
De talán itt.  
Ó, ezt nem akarja elvinni.  
/Ha nem, nem./  
És ehhez mit szólna?  
Na jó. Kérem - köszönöm.

Nem, Nemerétől  
nincs semmink. Legfeljebb  
a csoportosban. De az nincs  
rendezve. Azt önnek magának kell  
átnéznie.

A krimik hátul,  
a sarkon túl vannak.  
Nem, nem itt.  
Itt!

A vécé balra van.  
A gyorsmásoló jobbra,  
a falnál.  
Jobbra. Nem, jobbra!

Kérem, hagyja már  
a táskát a ruhatárban!

Az Új Tüköröt éppen olvassák.  
A Képes Hetet is.

Bizony alaposan késett.  
Tudja-e, mennyibe  
kerülhet ez önnek?  
Na jó, legyen mondjuk  
egy forint. Hiszen  
emberek vagyunk.

A hátizsákját itt előli  
hagyhatja.  
Jó napot - a viszontlátásra - szia.



Nem, a gyűjtőgyertyagyár  
már évekkkel ezelőtt  
elköltözött innen.

Mi? Ezt a könyvet akarja elolvasni?  
Ez egy rettenetes könyv.  
Pocsék.  
Én magam is  
elolvastam.  
Ennek ellenére természetesen  
elviheti.  
Ó, hát mégsem akarja?  
Miért nem?  
Vigye csak nyugodtan.  
/Na jó, ha nem, nem./

A gyorsmásoló  
jobbra a falnál van.  
De, a gyorsmásoló  
működik.  
Be kell kapcsolnia.  
Bekapcsolni. Nem, nem kapcsolta be.  
Azt lehetett volna hallani. Nézze,  
itt. Így, most be van. Kérem.  
Utána majd ki kell  
kapcsolnia.

A szakácskönyvek  
a 641-nél vannak. Megmutatom, hogy  
hol.  
A táskát, kérem,  
a ruhatárban kell hagynia.

Igen, van  
vécénk.  
Azt is szeretné tudni, hogy  
hol van.  
Kérem, szívesen. Végül is ezért vagyunk itt.

Lejárt a határidő.  
Túllépte a határidőt.  
Hány felszólítást kapott  
már? Természetesen kellett  
kapnia felszólítást.  
Legalább egyet.  
Ha nem kettőt.  
A könyveket már  
három hónapja vissza kellett volna hoznia.  
Ez így nem megy.  
Ez sokba fog kerülni önnek.

Itt hiányzik a könyvkártya.  
Hol a könyvkártya?  
Nincs meg a könyvkártya.  
A könyvkártyát  
a könyvben kell hagynia. S nem  
könyvjelzőként használnia.  
A könyvkártyának a tasakban a helye.  
Ott kell maradnia.  
A taskaban.  
Most, tessék, hiányzik.

Segíthetek valamiben?  
Úgy, egy könyvet keres. Akkor  
jó helyen jár. Mi a címe  
a könyvnek, amit keres?  
Ja, arra nem emlékszik. Ki  
írta hát?  
Ezt meg elfelejtette.  
Így bizony  
nehezebb lesz. Miről szól  
a könyv?

Igen, igaza van, ezt  
még nem tudhatja.  
Nem, nem tesz semmit.  
Egyáltalán nem tesz semmit. Ez  
nálunk gyakran előfordul. Nem akar  
egy rejtvényt kikölcsönözni?  
Vigye el ezt, ennek ugyanis  
hiányzik a megfejtése.

Az észtországi útikönyvek a 910-nél vannak. De.  
De vannak. Észtország  
Etiópia előtt áll. Mert az E és az É egy  
betűnek számít.  
Nálunk ez így van. Az S  
A T előtt áll.

Az októberi forradalomról nincs semmink.  
Az Új Tükröt éppen olvassák.  
A Réztábla ki van kölcsönözve.  
Elő akarja jegyeztetni?  
Mi van ott?  
Mi történt a kutyával?  
Miért vonít az az állat?  
Mit óhajt ön?  
Egy könyvet a veszettségről?  
Nemnemmaradjoncsaknyugodtanottelől.

Mindjártkikeresemmagának.  
Már itt is van kérmiszépen. Igenilyengyorsakvagyunk.  
A viszontlátásra!

A táska.  
Lenne olyan kedves  
a táskát -

Edeltraud Schönfeldt

---

A Buch und Bibliothek  
1989. 3. számában találtam az alábbi monológot,  
amelyet egy nyugat-berlini könyvtáros  
írt le. A hazai összehasonlító könyvtártudo-  
mányi kutatás talán érdekes forrásként hasz-  
nosíthatja. A fordításban magyar megfelelők-  
kel helyettesítettem a dokumentumokra, szer-  
zőkre, raktári jelzetekre való utalásokat.

Papp István



## INDULATOSAN ÉS KESERŰEN

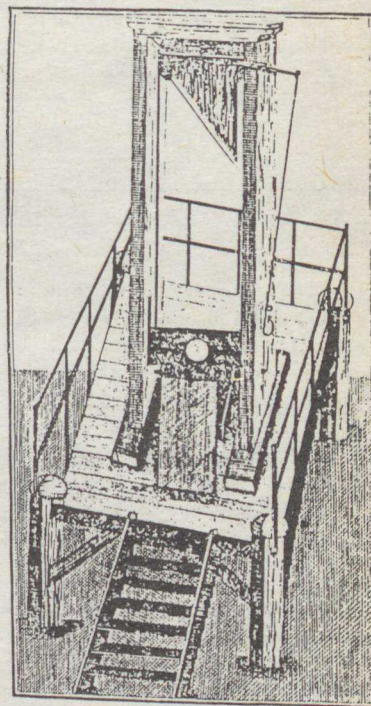
Minél többször olvasom el Nagy Attila cikkét (Helyi társadalom és könyvtár) és Havas Kati reflexióit a Könyvtári Híradó áprilisi számában, annál indulatosabb és keserűbb leszek. Indulatos és elkeseredett azért, mert úgy érzem – legalábbis remélem –, hogy a cikkek terjedelme miatt sem volt lehetőség, hogy kitérjenek azokra a különbségekre amelyek jellemzőek egy kisvárosi és egy budapesti kerületi könyvtár lehetőségei, és a velük szemben támasztott társadalmi elvárások között. Másrészt viszont úgy érzem, hogy kollégáink ismét nem éltek azzal az óriási előnnyel, amelyet egy házilag léte biztosít számunkra. Sem visszaverni, sem elkenni nem akarom a Nagy Attila cikkében feltárt vádak; komoly szakmai hiányosságnak tartom, ha egy tájékoztató könyvtáros nem tud a felvetett kérdésekre megfelelő információt adni, esetleg a könyvtár állományának hiányosságai miatt legalább annyit, hogy az olvasó hol kaphatná meg a számára szükséges választ és irodalmat.

A felmérés időszakában, tudomásom szerint, a Közhasznú információs csoportnál már jól összeállított adatbázis volt az alternatív szervezetekről. Más kérdés, hogy a különböző kiadványok, folyóiratok miért nem voltak meg a vizsgált könyvtárakban?

Néhány évvel ezelőtt – egy olvasás-pedagógiai tanfolyamon – sokat vitáztunk arról, hogy van-e joga a könyvtárosnak "szűrni", hogy mit olvasson el az olvasó akár politikai, akár esztétikai megfontolások alapján, ki és mi hatalmaz fel minket arra, hogy állandóan "neveljünk"? Most, amikor egymás után jelennek meg az új folyóiratok, kiadványok, még akkor is kutyá kötelességünk az olvasók rendelkezésére bocsájtani ezeket, ha a könyvtár – köztudottan – nagyon rosszul áll anyagilag.

Néhány hónappal ezelőtt a KESZ vezetője felajánlotta, hogy amennyiben igényeljük, a gyors tájékoztatáshoz szükséges irodalmat szinte a megjelenés időpontjában beszerzik a könyvtárak számára, s ezzel a pénzügyi elszámolást is megkönnyítené számunkra, hiszen zömmel azért vesszük saját zsebből az u.n. "aluljárós" irodalmat, mert az árusok nem mindig tudnak megfelelő számlát adni.

Bármilyen hihetetlen, összesen három kerület akarta ezt a szolgáltatást igénybe venni! Elhiszem, hogy van néhány friss könyvtár, amelyiknek ez a néhány napos késés is sok lenne, de sajnos a KMK felmérése alapján azt kell gondolnom, hogy a vezetők egy jelentős része nem tartja feladatának, hogy ezt



az irodalmat is idejében eljuttassa olvasóinknak.

Másrészt a "magunk mentségére"! Nagy Attila cikkében idéz a gödöllői jegyzőkönyvből, amelyben a Gödöllői Mindenese c. folyóiratról megtudhatjuk, hogy "Ez a lap imponálóan sokoldalú, érdekes, kitűnően szerkesztett". Elolvastva a tematikus ismertetését is, csak irigyelni tudom őket, különösen, ha felidézem az általam ismert kerületi újságokat. Egy kisvárosban – különösen akkor, ha a könyvtárban agilis, aktívan politizáló munkatársak vannak – szinte magától adódik, hogy a könyvtár kulturális és politikai centrummá válik. Nem élek abban az illúzióban, hogy ott mindenki mindenkit ismer, de a város hangadója, a vezető értelmiségi réteg biztosan! Ezzel szemben Budapesten olyan mérvű az elidegenedés, a rohanás, hogy nemcsak egy-egy kerület, de még egy körzet lakói sem ismerik egymást. Aki figyelemmel kíséri, hogy most a megélelénkült politikai helyzetben kik és hol politizálnak, láthatja, hogy egy viszonylag szűk réteg az, amelyik a legkülönbözőbb fórumokon hallatja a hangját. Megkísérletjük, hogy Havas Katihoz hasonlóan meghívjuk őket a könyvtárba. Csak kérdés, hogy az összes politikai szervezetet be tudja, vagy be akarja-e a könyvtár fogadni?! S mi lesz az alapfunkciónkkal?! Az olvasókkal?! Nem biztos, hogy a tanulni, elmélyülni vágyó olvasó boldog lesz, ha mellette hangosan politizál



egy-egy csoport. Tehát feltétlenül szükségesnek tartom, hogy a könyvtárak adottságait is figyelembe vegyük - akár még úgy is, hogy ahol erre nincs lehetőség, ott ne gyűjtsék az új politikai irodalom teljes skáláját. De tudjanak róla !!! S legalább annyit tegyenek meg, hogy az érdeklődő olvasót tájékoztassák arról, hogy hol kaphatja meg a szükséges információt és irodalmat.

Indulatos kirohanással nem akartam senkit sem kioktatni, sem megbántani, csupán elgondolkodtatni, - ha másról nem, hát arról -, hogy miért nem "házon belül" vetjük észre azt, hogy az információ-áramlás nem "tökéletes".

Weisz Sándorné

## „ÚJ” MUNKATÁRSUNK

A Könyvtári Híradóban immár jó hagyománnyá kezd válni egy-egy újonnan hozzánk kerülő vezető munkatárs bemutatása. Ezúttal régi kedves kolléga, A r a t ó A n t a l tért vissza a könyvtárba, s vállalta el a K ö z p o n t i E l l á t ó S z o l g á l a t vezetését. Őt kértem arra, hogy felidézze pályáját, amelynek egy jelentős szakasza összefonódik a könyvtár életével.

H o l k e z d ő d ö t t k ö n y v t á r i p á l y a f u t á s o d ?

Azt hiszem a soroksári kerületi könyvtárban, amikor gimnazistaként M i k ó Z o l t á n - miközben kölcsönzött - betesékelte a pult mögé, hogy a jóízű beszélgetésekre még közvetlenebb lehetőséget teremtsen. Volt ott egy szék az ilyen vendégek számára: ebben a székben üldögélt B a k a l l á r J ó s k a /az egykori festőnövendék is/, amikor megismertem. Természetesen nem nézhettem, nézhettük tétlenül Z o l i "bácsi" munkáját: saját tájékozottságunkat bizonyítva segítettünk megkeresni az olvasók által kért könyveket a szabadpulton vagy a raktárban, és az ismerősöknek, iskolatársaknak mi is bátran ajánlottunk olvasnivalót. Szívesen töltöttem a szabad időmet a könyvtárban, a pesterzsébeti középiskolából hazafelé /Dunaharasztra/ tartva egész délutánokra megszakítottam az utazásomat.

H a j ó l t u d o m, a k k o r e g y i f j u s á g i k l u b i s m ű k ö d ö t t a k ö n y v t á r b a n ?

Akkor is és még utána hosszú évekig. Ez a közösség volt a másik vonzerő, amely számomra fontossá tette a könyvtárat. Nem akarok nagy szavakat használni, de mint a könyvtár egésze, ez is újabb ablakot nyitott a világra, újabb lehetőségeket nyújtott önmagunk értelmezésére, a számunkra fontos /vagy annak vélt/ dolgok megbeszélésére, a felszabadult véleménynyilvánításra, eszmecsereire. Ehhez jó katalizátort jelentettek a M i k ó Z o l t á n által ajánlott könyvek, a klubba meghívott írók, költők, előadóművészek és egyéb érdekes személyiségek sokasága, a saját magunkat is próbára tevő színdarabok előadása, műsoros es-

tek összeállításai, egyéb programok, kirándulások stb. Valójában az évtizedekkel később létrejövő olvasótáborok "lélekpendítő" munkájához hasonlíthatom a kör működését, azzal a különbséggel, hogy az az olvasótáborokkal ellentétben a résztvevők számára hosszabb távú, tartós programot biztosított. Számomra /s az egykori klubtagok közül B a k a l l á r E r z s i és B a á n M a g d i számára/ a könyvtárosságot is. Érettségi után /továbbtanulási esélyem: nem lévén, mert x-es, osztályidegen származású voltam/ Mikó Zoltán ajánlott felvételre a könyvtárba: négy vagy hat óras: gyakornokként a pestlőrinci könyvtárba kerültem.

Voltam repülő, majd a pesterzsébeti könyvtárban állapodtam meg, ahol végül a Pacsirta-telepi fiókkönyvtár teljhatalmú vezetője lettem, s vidáman igazgattam nyugdíjas raktárkezelőimet, a jó emlékezetű V a n k a házaspárt. /Akik természetesen hamar beletanultak a kölcsönzésbe, s ha E r d ő d y n é Z s u z s i k a előtt diszkrétan elhallgatva ellógtam a könyvtárból, akkor "tartották a frontot", s este annak rendje és módja szerint bezárták - miként ők mondták - a "boltot"./ Tanulmányaimat befejezve innen pályáztam meg a jászberényi városi könyvtári igazgatói állást, s ami számomra fontosabb volt, az azzal járó szolgálati labást, mert ifjú nejemmel akkortájt egy albérlotnek nevezett pesterzsébeti fészkerben éldegéltünk.

A z i t t e n i t a p a s z t a l a t o k h o g y a n b e f o l y á s o l t á k v i d é k i v e z e t ő m u n k á d a t ?

Amikor Jászberényből Budapestre /a KMK-ba/ visszatértem, a Híradó szerkesztősége egyszer már kért tőlem erre a kérdésre választ. Hozzávetőlegesen ugyanazt tudom elmondani, amit akkor. A beosztott könyvtárosoknak /de valószínűleg a könyvtárvezetők többségének is/ alig volt áttekintésük a könyvtárügy egészéről, a különböző fejlesztési törekvésekről, a hálózati meglehetősen hermetikus elzárkózottságban működött; jómagam - majd tíz éves gyakorlat után - vidéki közművelődési könyvtárat akkor láttam először, amikor leutaztam Jászberénybe. Am



új kollegáim körében /s nemcsak Jászberényben/ nagy előnyt s bizonyos fölényt is jelentett számomra az az egész "szabóervini" hálózatra jellemző gyakorlat, kollektív készség, amely a városi könyvtáraknál sokkal mostohább körülmények között is az olvasók kiszolgálásának színvonalas, precíz, folyamatosan új formákat is kereső lehetőségeit valósította meg.

Országos hatáskörű intézményben dolgozva milyennek láttad a FSZEK fejlődését?

Az előbb említett időszakhoz képest gyökeres változások történtek. Ezek közül természetesen legfontosabb azoknak az új könyvtáraknak a megszületése, amelyek már nemcsak az alapterületüket tekintve érték el, vagy helyesebben: közelítették meg a kívánatos normatívákat, hanem - helyet adva az egyéni, sajátos kezdeményezéseknek is - a szolgáltatások sokszínűsége, változatosága terén is felzárkóztak a sokszor irigyelt vidéki könyvtárak mellé.

(Igaz,erre az irigységre való okunk, jogunk folyamatosan újratermelődik.) A legújabb változásokról szólva egyértelműen megállapítható: az új hálózatfejlesztési koncepció nyomán megvalósult törekvések /az állomány másfajta elrendezése jónéhány könyvtárban, a családi könyvtárak, a Központi Ellátó Szolgálat, a Közhasznú Információs Szolgálat kialakítása s egyéb vállalkozási típusú tervek/ nemcsak stratégiai, hanem a gyakorlati /módszerbeli/ teendőket nézve is a közművelődési könyvtárak érdeklődésének (szó, ami szó: olykor fejcsóváló kételkedéseinek is) a központjába állították az intézményt. (Egyébként, ha olvasóim a Központi Ellátó Szolgálatról egy elfogulatlan KMK-s véleményre is kíváncsiak, akkor hadd idézzem Sz. Nagy Lajos egyik mértékadó megállapítását: "Magyarország nem volt, hanem KESZ!")

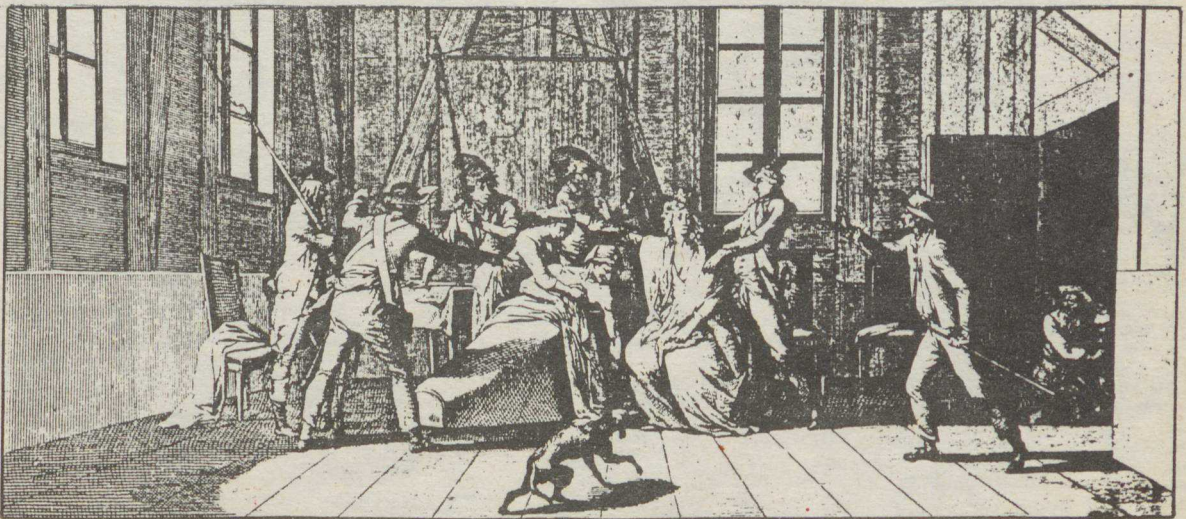
Van-e személyes ismeretted a KESZ-ről, esetleg olvasóként?

Eppen az új típusú /már ami az állomány elrendezését illeti/ könyvtárakról a Híradó számára írt /ld. 1988/1. sz./ cikkem előkészületei során meglátogattam a KESZ-t is. Ez elég volt számomra, hogy meggyőződjem arról /persze ezt akkor még nem tudtam/, hogy itt számomra érdekes munkára kaptam lehetőséget.

Az új munkakört végig gondolva vannak-e már elképzeléseid a további lépést illetően?

Katsányi Sándornak és kollegáinak az érdemként valójában egy KÉSZ KESZ-be kerültem, ahol ráadásul kész fejlesztési tervek is vártak a videoműsorok és számítógépes programok forgalmazásának a bővítésére. Ami tehát az elképzeléseimet illeti, azok elsősorban arra vonatkoznak, hogy egyelőre minél jobban megismerjem, megtanuljam az itteni munkát. Esetleges ötleteimmel pedig - hacsak nem szolgáltatások leegyszerűsítését szolgálják - akkor fogok jelentkezni, ha majd a megvalósításunkhoz szükséges kiegyensúlyozott, megnyugtató feltételek biztosításának jó esélyét látom. Ám, hogy ne érje szó a ház /a volt Bocskai mozi/ elejét, szólok az egyik elképzelésemről. Annál is inkább mert úgy vélem, hogy az ezzel járó feladatok zömét nem a kollegáimra tesztálok majd, hanem magam is el tudom végezni.

Katsányi Sándortól örökölt dossziék egyikében leltem arra a tervezetre, amely a közhasznú információs szolgáltatásokhoz kapcsolódó kézikönyvek gyors, központi beszerzésére tett javaslatot. A könyvtárak nem igényelték ezt, ám azt hiszem hogy szívesen fogadnák azokat a terjesztői forgalomba nem kerülő egyéb segédeszközöket - prospektusokat, gyártmánykatalógusokat, termékis-





...kereskedelmi és szolgáltatási katalógusokat -, amelyek az olvasók hétköznapi, mindennapi életében felmerülő kérdéseire adhatnak választ, de ha ilyen konkrét kérdések nincsenek is, a könyvtár előterében megfelelően elhelyezve, csoportosítva, érdekes olvasnivalót, böngészési lehetőséget kínálnak. Központi gyarapításukra már készítettem egy tervezetet. Ennek lényege, hogy az OSZK-ban, FSZEK-ben megtekinthető kötelesepéldányokból, egyéb tájékoztatókból /Ki mit gyárt? stb./ valamint a különböző kiállításokon megismert kiadóknak egy előkelő reklámlevélben felajánljuk, hogy több 200.000 rendszeres könyvtárlátogató körében népszerűsítjük kiadványainkat, ha azokat a megfelelő példányszámban megküldik a KESZ-nek. /Az Utazás '89 kiállításon kb. 40 olyan kiadványt - köztük jónéhány európai ország legújabb autó- és turista térképét - gyűjtöttem össze, amely jól egészíthetné ki a könyvtárak köznapi információs szolgáltatásokhoz kapcsolódó kínálatát. Ami egyébként a szolgáltatások távolabbi jövőben történő fejlesztését illeti, elképzelhetőnek tartom azok egy részének kiterjesztését egyéb könyvtárakra, természetesen térítés ellenében, jól jövedelmező vállalkozásként.

Ha van valami jó sztorid, emléked korábbi "szabó-ervines" időszakodból, kérlek mondd el.

Pesterzsébeten a nálunk hosszabb ideig helyettesítő Z.Z.-el kölcsönözgettem. Az új kollegák mindig új szellemiséget hoztak a könyvtárba, s én tiszteletteljes hódolattal szemléltem azt a flegmatikus nemtörő-

...mellette Z.Z. az olvasókkal foglalkozott, anélkül azonban, hogy igazából megbántaná őket. Többnyire vigyázállásban, fejét lehajtva a pulton kiterített ujságot tanulmányozta elmélyülten. Eközben szívesen beszélgetett az olvasókkal, ám a válságos pillanatok akkor következtek be, amikor valamiért el kellett mozdulnia megszokott pózából. Így volt ez akkor, amikor egy idősebb hölgy - különösebb bevezető nélkül "Tessék már adni egy jó könyvet" kérdéssel Z.Z.-hez fordult. E vakmerőség hallatán Z.Z. először hosszasan, s csodálkozva megszégyenítette a hölgyet, majd a feladat különösen nehéz voltára utalva egy hatalmasat sóhajtott, s egy végtelenül lassú, kínos félfordulattal: s a visszahozott könyvek polcáról levette az első keze ügyébe akadó könyvet. Történetesen a H á b o r ú é s b é k é t. Az olvasó belelapozgatott a könyvbe, majd óvatosan próbálta visszaadni azt. "Jaj drágám, nem szeretem a háborúsakat!" - "Háborús?" - pillantott hitetlenkedve reá Z.Z., majd jóságos mosolyra derült: "Hát nem tetszik látni: Háború é s b é k e! Azaz legalább a fele béke! Tessék csak elvinni nyugodtan!" S mielőtt az olvasó még lélegzethez jutott volna, könyörtelenül kiszedte a könyvkártyákat a több kötetből, lebélyegezte a kölcsönzőjegyet, amit egy újabb biztató mosoly kíséretében adott át. - Na látod - okított a homlokát törölgetve - így kell ezt csinálni. Mitagadás sokat tanultam tőle.

A kérdéseket feltette:

Gál Györgyné

## MEGJELENT



A francia forradalom 200. évfordulója tiszteletére 25 korabeli metszet másolatát tartalmazó albumot jelentetett meg könyvtárunk. Összeállította: Forgács Zsuzsa.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárában található, gazdagon illusztrált könyvanyagból két alapművet választottunk ki és ezek legjellegzetesebb képeit adjuk közre ebben a válogatásban. Az egyik 3 kötetes album /Tableaux Historiques de la Révolution française. Paris, Auber, 1804. I-III. FSZEK f 09/4057/ jelentőségét korabelisége nyújtja, hiszen csupán 5 évvel a forradalmi periódus lezárta után adták ki. A másik mű a neves ikonográfus, Armand Dayot által összeállított gazdag és hiteles képgyűjteményt közreadó album. /DAYOT, Armand: La Révolution française... Paris, Flammarion, 187?. FSZEK 19/2697.

Ismert személyek, tárgyak, események egyedibb ábrázolását igyekeztünk kiválogatni. A kép címén túl, az esetleg feltüntetett részletesebb képaláírásokat is lefordítottuk.

Az album címe: A francia forradalom, 1789; ára: 250 Ft. Megvásárolható a FSZEK Központi Könyvtárában: 1088 Szabó Ervin tér 1.

E számunk illusztrációi a metszetek közül valók.



## FELESLEGES KÖNYVEINK ELADÁSA

### Kerekasztal beszélgetés

**S z a b ó J á n o s n é:** Az állomány-építés két ellentétes folyamatból áll; a gyarapításból és az apasztásból. Mindkettőnél alapkövetelmény a folyamatosság, ez azonban csak a gyarapításnál vált általánossá. Az apasztást annak idején rendeletek sora szabályozta, sőt túlszabályozta, nehezítette. Első nagyobb lépésünk ebben az ügyben a központi Főléspéldány Raktár létrehozása volt. /Az országban elsőként!/ Ezt 120 ezer kötetre tervezték, s végül félmillió /!/ kötet gyűlt össze benne, ezért nem egészen az eredeti elképzelések szerint funkcionált. A problémákat az új pinceraktárba való költözés és a "duplum duplumosítása" csak részben oldotta meg.

1984/85-ben új állománykezelési útmutató jelent meg, ez részben a kerületekre bízta a kivonást. Ekkor vált lehetővé az árusítás /a kötelező felajánlások végrehajtása után./ 88-ban egy főigazgatói intézkedés az eladást már egyenesen kötelezővé tette, sőt annak mértékét /bevételét/ is előírta. Ez a kezdeményezés tavaly félmillió forint bevételhez juttatta a hálózatot, de az előzőkkel együtt több probléma is jelentkezett.

**B a r t o s É v a:** Tavaly az előírt normákat a kerületek meglehetősen eltérő mértékben, 25%-tól 200%-ig teljesítették. Az alacsony teljesítmények részben tárgyi okokra vezethetők vissza /a könyvtár zárva volt, betegség stb./, némely könyvtár azonban egész éven át tisztességesen foglalkozott a könyvárusítással, mégsem közelítette meg az előírt összeget. Tanulságos elemezni; mi ennek az oka?

Az egyik ok; néhány könyvtárban olyan nagy a helyszűke, hogy az eladásra szánt könyveknek csak csekély töredékét tudják egyszerre felkínálni, ezért problematikussá válik az árusítás üteme.

**C s o m a M i h á l y n é:** Nagy különbség van a selejtezett könyvek és a fölös /duplum/ könyvek kelendősége között. A selejtes könyveket szívesen viszik, a duplum jó állapotban sem kelendő. Másrészt a felvevőpiac fokozatosan telítődött. Kezdetben a felkínált könyvek 90%-át megvettük, de mivel a fiókkönyvtárakból ugyanazok a művek kerülnek az eladópultra, a kereslet folyamatosan csökken.

**M a r u s z k y J ó z s e f n é:** Megmaradnak-e az idén a kötelező eladási normák?

**S z a b ó J á n o s n é:** Az árusítás továbbra is kötelező, a tavalyi 550 ezer forintos bevételi tervhez képest az idén 450 ezer forint lesz az előirányzat. Lesznek könyvtárakra bontott irányszámok, de a teljesítés szankcionálása nélkül.

**C s o m a M i h á l y n é:** A korábbi gyakorlat szerint lehetőség volt a hálózaton kívüli könyvtárak, pl. az iskolák vagy szociális intézmények induló és rászoruló könyvtárai részére nagyobb mennyiségű könyv átadására. Tavaly is jelentkeztek nálunk ilyen kéréssel könyvtárak, de az ingyen juttatásra az új intézkedések bevezetése óta nincsen módunk. Ellentétbe került a kulturális érdekek /rászoruló könyvtárak támogatása/ saját anyagi érdekünkkel. Kompromisszumos megoldásként tavaly két könyvtárnak adtuk át nagyobb válogatást alacsonyabb összegért, mint amit olvasóinktól kérhettünk volna, mivel kelen-dő könyvekről volt szó.

**S z é k e l y E r v i n n é:** Az előző kérdéshez kapcsolódva: mi lesz a maradék - a jó állapotban levő, el nem kelt - könyvek sorsa? Ha valamelyik könyvtár még használni tudja ezeket, akkor nem etikus eljárás a MÉH-be küldés. Kapjanak a könyvtárigazgatók szabad kezét a vevőknek már egyszer felkínált, de el nem kelt művek sorsát illetően. Legyen könyvtárainknak lehetőségük arra, hogy ezekkel ingyenesen más könyvtárakat támogassanak. Ez nem hozna ugyan anyagi hasznot nekünk, de erkölcsit annál inkább!

**S á f á r K a t a l i n:** A szétaprózott alkalmi lehetőségek helyett állandó központi helyet kellene teremteni felesleges könyveink értékesítésére; olyan helyet, melyet a közönség antikváriumként keresne fel, melynek állandó, gazdag választéka és állandó vevőközönsége lenne.

**M a r u s z k y J ó z s e f n é:** Pest-erzsébeten is arra a gondolatra jutottunk, hogy egy állandó antikvárium lenne célravezető. Bár tavaly nagy erőfeszítéseket tettünk a könyvek eladása érdekében, és viszonylag jó eredményeket értünk el, de nyilvánvaló, hogy ilyen kisipari jelleggel nem sokáig fogunk boldogulni. Próbálkoztunk egy maszek antikváriussal megegyezni, /az emeletünkön lenne mód az árusításra/, de mikor meghallotta az eladással járó adminisztratív kötöttségeket, kinevetett bennünket.

**S á f á r K a t a l i n:** A pénzügyi bizonylatolás az eladásnál munkának nagyon sok, tényleges ellenőrzésnek viszont teljesen formális.

**S z é k e l y E r v i n n é:** Nem lehetne az adminisztrációt más, egyszerűbb módon, pl. tikkettel megoldani?

**S z u p i n g e r G i z e l l a:** Az eladással járó adminisztráció módját országos érvényű rendelkezések írják elő, azokon változtatni a FSZEK-nek nincs módja. Egy későbbi időpontban viszont el lehet majd gondolkodni, hogy a kötelező előírások megtartá-



sa mellett milyen egyszerűsítésre lenne lehetőségünk.

**M a c z i k á n é D o n á t h K a - t a l i n:** A könyvekről elmondott problémák a többi dokumentumtípusra is érvényesek. Például a hanglemek között is vannak kifogástalan állapotban levő, de az érdeklődés teljes hiánya miatt feleslegessé vált duplumok, ezeket illetően is meg kell találnunk az optimális megoldást.

**S z a b ó J á n o s n é:** Összegezés-ként három problémába - s egyben három teendőbe - lehetne beszélgetésünket sűríteni;

- Meg kell vizsgálni a központi árusítóhely létrehozásának lehetőségét, gazdaságosságát, várható következményeit.

- Indokoltnak látszik az a kérés, hogy az eladhatatlannak bizonyult, jó állapotban levő könyvekkel és egyéb dokumentumokkal a könyvtárigazgatók szabadon rendelkezzenek, legyen módjuk hálózaton kívüli könyvtáraknak elajándékozni azokat. /Ez a felajánlott könyveknek kb. 70%-át jelenti./

- Feltétlenül meg kell vizsgálni az eladási adminisztráció egyszerűsítésének lehetőségét.

/A március 31-én tartott beszélgetésen elhangzottakat lejegyezte: Katsányi Sándor

## EZ TÖRTÉNT

E ü t v ö s - P ü s k i K i a d ó B a - r á t i K ö r e

A VI. ker. könyvtár áprilisban találkozóra hívta meg az új kiadó iránt érdeklődőket. A meghívott vendég **C s u r k a I s t v á n** volt, akivel **D o m o k o s M á t y á s** beszélgetett. A Püski Kiadó részéről **U d v a r d i L a k o s E n d r e** ismertette az intézmény tevékenységét, a Baráti Kör létrejöttének célját.

A 32 résztvevő úgy határozott, hogy a kör havonta egy alkalommal rendszeresen találkozik a két kiadó ill. a **K a p u** valamilyen közkedvelt személyiségével.

Reméljük, hogy a jövőben a kört szélesíteni tudjuk a hálózat más könyvtárai olvasóinak bevonásával is.

Piti László

N a g y G á s p á r - e s t

A költészet napján József Attila-díjas vendége volt a XVIII. ker. főkönyvtárnak Nagy Gáspár személyében. A költőt életéről, munkásságáról, hitvallásáról **F i l e p T a m á s** irodalomtörténész kérdezte. Az esti beszélgetést **P e l s ö c z y L á s z l ó** színművész megzenésített versekkel egészítette ki. A műsor befejezésekként a hallgatók kérdéseire válaszolt **N a g y G á s p á r**. Ezek a kérdések jelenlegi politikánkra is vonatkoztak, mivel a költő a HITELE egyik szerkesztője.

Tizenöt, iskolába telepített közművelődési és kettős funkciójú könyvtárban a művelődési feltételek vizsgálata folyik, melyet a HFO irányításával egy öt fős szakbizottság végez. A vizsgálat tapasztalatainak értékelésére ősszel kerül sor.

## Pályázat-nyertesek

A Fővárosi Tanács Művelődési és Sport Főosztály Közművelődési Osztálya pályázatot hirdetett 3 millió forint közművelődési alap ésszerű felhasználására.

A FSZEK főkönyvtárai 18 pályázatot küldtek be a kerületi tanácsok közvetítésével. Négy könyvtár hat pályázata részesült kedvező elbírálásban:

VII. ker. könyvtár: A rock-gyűjtemény fejlesztésére és az ehhez kapcsolódó tevékenységi formák kialakítására 100.000 Ft,

IX. ker. főkönyvtár: Művelődési ház - pótló feladatok ellátására, hétvégi programok szervezésére 100.000 Ft,

X. ker. főkönyvtár: Gyermekklub működtetésére 24.000 Ft,

XI. ker. főkönyvtár: Beszélgetések a könyvtárban szervezésére 30.000 Ft; Fantasztikus klub működtetésére 40.000 Ft-ot; Helyismereti tevékenység fejlesztésére 30.000 Ft.

A könyvtárak mindösszesen 324.000 Ft-ot kapnak a pályázat összegéből.

## Bűvészkedés

"Bűvészlakátok és egyéb rekvizitumok" címmel nemzetközi bűvészarchívumok gyűjteményanyagából rendezett kiállítást a Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtárban **L e n d v a i G é z** a bűvész. Március 18-án foglalkozást tartott, melyen kb. 50 gyerek vett részt. Sok érdekes trükköt mutatott be, még galambot is "varázsolta".



A KESZ főléspéldány állományában - zömmel a létesítendő könyvtárak részére korábban vásárolt művekből - még mindig kb. 6000 könyv található. Felhívjuk a könyvtárvezetők figyelmét a jún. 23-ig tartó válogatási lehetőségre. Ezt követően a könyveket megpróbáljuk értékesíteni, majd más intézményeknek ajánljuk fel.

A felajánlott könyvek között megtalálhatók Beke György, Bodor Pál, Joseph Conrad, Fekete Gyula, Gulácsy Irén, Harsányi Zsolt, Aldous Huxley, Jókai Anna, Katona József, Kodolányi János, Walter Scott, William Shakespeare, Surányi László, Tatay Sándor művei. Néhány mű az ismeretterjesztő könyvek közül: Balogh Edgár: Hét próba. Szolgálatban /4 db/, Erős Zoltán: Magyar irodalmi helynevek A-tól Z-ig /4 db/, Germanus Gyula: Allah Akbar!, Kertész István: Ókori hősök, ókori csaták /4 db/, Montágh Imre: Mondjam vagy mutassam? /4 db/, Reviczky Ádám: Veszített háborúk, veszített csaták. Számos mű található az Ipari szakkönyvtár, a Világjárók és a Tények és tanúk című sorozatban megjelentek közül.

Kérjük a könyvtárakat, hogy éljenek a válogatási lehetőséggel!

Központi Ellátó Szolgálat

JUNIÁLIS GYERMEKNAP a Kamaraerdőben június 11-én /vasárnap/.

Találkozunk de. 9 órakor a 41-es villamos végállomásánál a Forgalmi-telepen.

Amikor elkezdtem dolgozni a Szabó Ervin könyvtár Budenz utcai fiókkönyvtárában, éppen akkor indult be a kéthetenkénti filmvetítés. Mivel már évek óta szerettem volna filmklubba járni, kaptam az alkalmon.

A klub eredetileg az iskola nyolcadikos tanulóira épült, de később kibővült régi diákokkal, középiskolásokkal, egyetemistákkal, a könyvtár felnőtt olvasóival.

A program célja a cseh filmművészet bemutatása volt. Az első délutánon Mező Szigorúan ellenőrzött vonatok-ja került műsorra, utánna Forrány négy műve. /Fekete Péter; Elszakadás; Tűz van babám! Száll a kakukk fészkére./ A megtekintett alkotásokat mindig megbeszéljük. A gyakran vitává élesedő beszélgetéseket minden térítés nélkül szakavatott vezető irányítja: Palotai János, a BME tanára, (egyben az egyik nyolcadikos lány édesapja.) A filmeket is ő kölcsönzi munkahelyéről.

Csodálatos dolog volt számomra, ahogy az általános iskolások felfedezték a filmet, érdekes gondolatokat fogalmaztak meg a film és a mai élet közötti párhuzamról. Együtt örültem velük, amikor a négyórás együttlétnünk után gondolatokban és érzelmekben gazdagodva hagyták el a könyvtárat.

Prajczér Judit  
II/4

## RÓLUNK SZÓL

**KÖNYVEK SZÜNK  
MOSOLYOGNI!**



„Üdvözöljük, és várjuk abból az alkalomból, hogy Szabó Ervin könyvtárunk a VIII. ker. Kulich Gyula tér 12. és 13. sz. alatt megújítva ismét az Ön rendelkezésére áll” - olvasom a postaládámba dobott kis kártyalapról.

A hírt, mi, a Práter utca és környéke, már nagyon vártuk!

Körülnézek a kellemesen berendezett, világos helyiségekben, aztán letelepszünk egy kis kötetlen beszélgetésre Móri Katalin könyvtárvezetővel, helyettesével, Drégely Istvánnal, Óhegyi Pálné gyerekkönyvtárossal, csaknem ötvenezer kötet és háromezer olvasó „gazdái-  
val”.

- Jönnek az olvasók? - kérdezem.  
- Szerencsére igen! - mosolyognak. - Éppen az előbb érkezett egy régi tagunk, és föltette a legnehe-



zebb kérdést: „Tessék mondani, most hol tartják a jó könyveket?”

- Megbecsülik majd ezt a szép környezetet?

- Ugy vesszük észre, hogy igen. Azelőtt, amikor még a padlón is könyvek sorakoztak, az olvasók is rendtelenebbek voltak. Most, hogy tudjuk már, a sok nem mindig több, a kevesebb kötetet jobban el tudtuk helyezni, és az olvasó is vigyáz. Még az újságot is kisimítva teszi a helyére, az asztalterítő rojtját is megigazítja. Régi igazság, hogy a rend nevel...

- Számít-e, hol van a könyvtár?

- Rengeteget! Nemhogy a kerület, még a körzet is. Ez munkásnegyed, szeretjük. Itt természetesebbek az emberek. És bár ez lassan már nem divat, tisztelnék minket, ezt ki merem mondani. Itt gyakran mosolyoghatunk...

- Errefelé sok cigánycsalád lakik.

- Nagy a különbség köztük! Élnék itt nagy dinasztíák, a Lakatosok, Berkiek, Zeneakadémiát végeztek már a szülők is, a gyerekeik továbbtanulnak, olvasnak. De sajnos, van



olyan kislány is, aki azt újságolja: „Ma nem mehettem iskolába, mert az anyukámnak dolga volt, és vizsgáznom kellett a nyolc kistestvéremre...”

– A sok gyerek öröm is lehet!

– Sajnos, nem túl gyakran tapasztaljuk, hogy rendszeresen foglalkoznak velük. Sok kis cigánygyerek csak azért hozza-viszi a könyveket, mert nincs hova lennie. Itt játszanak, és néha olvasnak is, egész délután. Ennek örülünk! Beszéljünk a térről, labdáival, szutykosan, pihenni, ez is

jó. De ha összeszűnnek, hogy „Itt sokkal jobb, mint otthon...” Ez szomorú...

– Sikerül csöndet teremteni?

– Ha bárki nagy hanggal jön be, halkán válaszolok. Ez többnyire elég.

– Melyik gyerek lesz könyvmoly?

– Amelyiknek olvasnak a szülei. Vagy akad egy megszállott pedagógus, aki idecipeli az osztályát, bekapcsolja az oktatásba a könyvtárat, ez nagyon eredményes. Sajnos, egyre ritkább... Itt épültek a hátunk mögött a lakótelep hatalmas panel-tömbjei... Csupa kisgyerekes család, közülük kevesen járnak ide. Az apa sokadik műszakot vállal, hogy víz fölött tartsa a csalájt, a mama örül, ha estére minden dolgával végez, és holtfáradtan az ágyba hull. Könyvtárba járni, olvasni, kikapcsolódni, ez már szinte eszükbe sem jut. Nincs rá idő!

– Kik jönnek egy ilyen csöndes délelőttön?

– A nyugdíjasok. Meg az ágyhoz kötött, lázas betegek! Ez nem vicc! Rázza a hideg, ránk köhög egy sorozatot, és viszi a könyvet.

– Fertőz-e a kölcsonkönyv?

– Mirajunk már a lepra se fogl! A könyveket műanyagba csomagoljuk, gyakran lemossuk. Ennyit tudunk tenni.

– Mit felejtenek a kötetekben?

– Mindent, ami könyvjelzőnek

megteszi! Találtunk már zoknit, téli-szalámit, gyógyszeres dobozt, gyufaszálat, rengeteg képeslapot, levelet, bevásárlólistát, mozijegyet, uszodabérletet, tisztítócedulát, szalvétát, véccpapírt, szerencsére nem használtat. Egyszer egy gyerek jött rémülten a szászázáért, még is találtuk.

– Mit firkálnak a könyvekbe?

– Spontán elemző kritikákat: „Pocsék! Rondal Hülyeség!!!” Filozófiai fejtegetéseket a margóra, különböző „olvastam már” jeleket. A legtöbb krimink hátán ott virítanak az öregek

betűk „Övastam!” Ezt a bácsit kinyomoztuk, szépen megkértük, de már megint kezd... A legremesebb, ha a leltári szám elé húznak egy vonalat, így lesz a 11-ből 111, és órákig kereshetjük...

– Hogyan szólítják a könyvtárosnőket?

– Aranyoskám, nagyságos asszony, főnöknő, kisasszony, anyukám. Egyik se zavar. De azt nagyon megalázónak érezzük, ha borralalót adnak! Néha megesik, hogy egy öreg kéz elem tojja a visszajárót: „Igyon egy kávét, kedvesem!” Megpróbáljuk úgy visszautasítani, hogy mi se bántuk meg azt, aki bennünket nem akart megbántani. Igyekszünk ilyenkor is mosolyogni...

– Mi a legnehezebb egy könyvtárosnő számára?

– Gyereket szülni! Ha nincs nagymama, családi háttér, egyszerűen megoldhatatlan. Háromszor egy héten estig vagyunk! Ki legyen akkor a babával? Még az ifjú férj is nehezen viseli el ezt, gyakran válás a dolog vége, vagy a könyvtártól, vagy a válóperes bírótól...

– Mi tartja itt a munkatársakat?

– Ez sem igen divat manapság, de a hivatásszeretet. Az emberek szeretete! Mindegyikünknek lett volna alkalma pályát módosítani.

– Mi a vágyálom?

– Gépesíteni a tömérdek adminisztrációt! Több időnk jutna az emberekre, ez ennek a hivatásnak a szépsége!

– Mindenki elbeszélgetnek?

– Ha látjuk benne a hajlandóságot, nagyon szívesen. Vannak kedvenceink, és akadnak nagy ritkán ellenszenveseink, például, aki mocskos vagy italos. Hihetetlen, mi mindent elmesélnek néhány perc alatt! Van, aki a legintimebb szexuális élményeit is elmondja.

– Kérnek-e tanácsot, hogy mit válasszanak?

– Kérnek. Nehéz úgy! Ugyanazt a könyvet az egyik egekig dicséri, a másik szerint: „Ez nem volt az igazi.”

– Ha elmarad egy régi olvasó?

– Megkeressük. Ha beteg lett, mozgásképtelen, minden hónap utolsó szerdáján fogjuk a szatyrot, és visszük neki a könyvet. Sikerült ehhez kocsit is kapnunk... Elmondhatatlan tragédiákat láttunk! Szenvedést, betegséget, öregséget, magányt, nyomort, piszkot, mindent! De van egy beteg nénink, aki olyan patikatisztaságot tart a szoba-konyhában, hogy szinte elszégyellem magam, ha az otthonomba érek.

– Mást olvas a nő, mint a férfi?

– A férfiak háborús könyveket, dokumentumokat, történelmi regényeket, aztán, ami a barkácsoláshoz kell. A nők szerelmes regényeket, és viszik a szakácskönyveket, a kézimunkával, lakberendezéssel foglalkozót. A krimi mindenki hordja!

– Mit vár az olvasó a könyvtől?

– Könnyed legyen, kevés szereplővel, megjegyezhető nevekkal, az elején kezdődjön és a végén legyen vége. Megtalálhassa benne a saját problémáit! De azért ne legyen benne túl sok probléma...

– Mi okoz önöknek nehézséget?

– Ha összevesznek egy krimin. Vagy ha Lampedusa *Párduc* helyett, vagy a *Gest apó történetét*, és elámulnak, hogy a Gestapót adjuk helyette. Valami vidám mesét vártak...

– Melyik könyv a legkelendőbb?

– Amelyikről sokat beszélnek vagy valamilyen tévéműsorban szerepel. Viszik a Zalatnay-kötetet, Moldovától a *Bűn az életet*, Hernádtól a *Jancsó Miklós szeretőit*, az indiai szexuális tanításokat. „Fuj, mondja, amikor viszi, fuj, mondja, amikor visszahozza, de viszi minden korosztály.”

– Mit restell az olvasó?

– Hogy nem a klasszikusokat bújja. „Kell egy kis kikapcsolódás!”, mentegetőzik, ha a krimiért nyúl. Aki elviszi a szexuális felvilágosító könyvet, feltétlenül úgy teszi elém, hogy a címlapja lefelé legyen, még gyakoribb, hogy el se viszi, csak titkon beleolvas. Ha észreveszek egy fiút hátul elbújva, csak a két vörpördő füle látszik, akkor már tudom, mit tanulmányoz.

– Sokan járnak ide újságot olvasni?

– Sokan! Ennek örülünk. Megfejtik a keresztretjvényt... Ezt se bántjuk. De egy ósz dámánk estig marad, aztán hazatípeg: „Ma megint sikerült megspórolnom a fűtést...” Ez szomorú. Mellettünk az idegklinikum van, sokan bejárnak hozzánk, keresik az írásokat a saját problémáikról. Egyre több közöttük a súlyosan beteg fiatal...

– Milyen könyvvel lehetne segíteni rajtuk?

– Sajnos olyan könyv nincs... Rendezni kellene az életüket!

G. SZABÓ JUDIT  
Braun Tamás felvétel



1989/5

**n**  
**m**  
NŐK MAGAZINJA



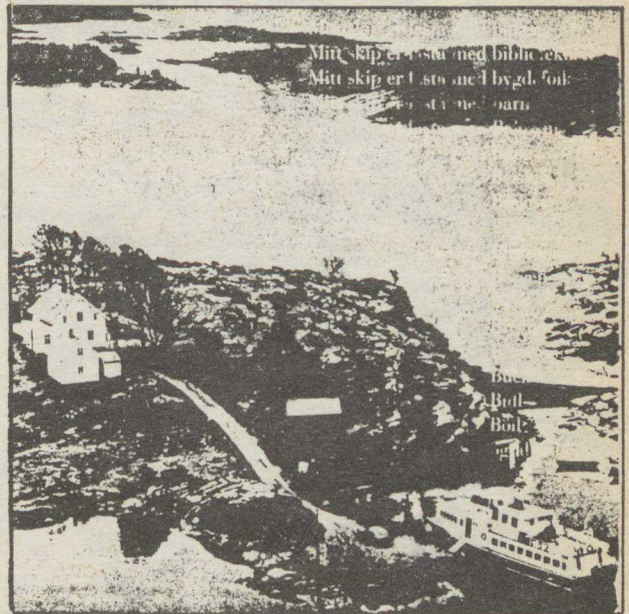
## AZ OSLOI VÁROSI KÖNYVTÁRBAN

Az egyetemi könyvtár szak, amelyre járok, csereegyezmény keretében évente tanulmányutakat szervez Norvégiába, közelebről Oslóba. Így jutottam el márciusban a norvég könyvtárakba. /Az útiköltséget részben a FSZEK fedezte./

Az ország legnagyobb közkönyvtára a fővárosi: a Deichmanska Bibliotek. Központja a 30-as években emelt klasszicista épület, védett műemlék volta sok gondot okoz a korszerűsíteni akaró könyvtárosoknak. A hálózat felépítése: főkönyvtár, 13 fiók, 2 mozgókönyvtár 10 állomással, mindegyre 7-8 milliós költségvetés /mintegy 70 millió forint, kb. félmillió lakos ellátására./ Norvégiában ez átlagos, de Skandináviában alacsony. A recesszió érződik 1986-tól, ez innovációs megélénkülést von maga után. Három fiókot bezártak, s a fennmaradó pénzt számítógépesítésre fordítják. Kénytelenek bevezetni a nem hagyományos dokumentumokra a kölcsönzési díjat /ezen kívül minden ingyenes/. A számítógépes rendszer nem csak megtakarításra jó, hanem gazdasági és egyéb információk árusítására. A nagy cégeknek, intézményeknek eladandó adatok ára többszörösen fedezi a kiesett jövedelmeket. A jelenlegi 260 dolgozó 15%-át elbocsájtják, ha 1990-re elkészül a teljes online rendszer /kötelező őket közművelődési pályára elhelyezni/. A könyvtárban 2 millió dokumentumot kölcsönöznek évente; (nálunk ez a szám négyszer annyi lakosra 4,5 millió); egy ember évi munkája 100 ezer dokumentum kezelése /katalógus, könyvkártya mozgatás, stb./. Így jön ki a 20 ember éves munkájának föl-szabadulása.

1987-től kezdődött a számítógépesítés. Az egész rendszer online leihívható, mind a központban, mind bármely fiókban az elhelyezett terminálokkal. Beleépítik a könyvtári munkát: a beszerzést, a katalógust, a kölcsönzési nyilvántartást /vonalkódot/, a felszólítókészítést, a statisztikát és a desiderátákat. Az intézmény gazdasági ügyeit szintén a számítógép fogja kezelni, s a külön fölállított gazdasági információs osztály belső adatfeldolgozását is. Innen származik majd a fő jövedelem. A rendszer közvetlenül kapcsolódik az Oslo Városi Tanács közigazgatási komputeréhez. Lehívható lesz a Nemzeti Bibliográfia /gépesítve 1971./, a Nemzeti Periodika /1981./, a központi katalógusból 20 nagy közművelődési és kutatóintézeti könyvtár anyaga /1983./, 1990-től az általános repertórium és minden dokumentum címléírása. Minden fiókban!

A kísérleti jelleggel a központi gyermekkönyvtárban már működik a fenti számítógépes ügyviteli szisztéma. Hatására megnőtt a kölcsönzések száma /ugyanannyi beirattko-



zottra vonatkoztatva/, az előjegyzések száma duplájára nőtt, a várakozási idő felére csökkent. A hagyományos módon kezelték közül a vissza nem hozott könyvek 1%-ot tettek ki; számítógéppel ez a szám 0,5-re csökkent.

Norvégiaszerte is megindult az automatizálás bevezetése: 40-50 településen már működik olyan számítógépes rendszer, amely a helyi szükségleteket is kielégíti. Példának okáért egy kis faluban a helyi halgazdaság adatai belekerülnek a könyvtárban működő közös számítógépbe. Másutt fölhasználják a gépet a munkaközvetítő adatbázishoz, a kormányzati-igazgatási dokumentációhoz, illetve a leihívhatóak a törvények, a határozatok. Általánosan szeretnék elterjeszteni az 1984. óta gépen levő legnagyobb norvég napilap szövegét.

Norvégiában, miután kerettörvény kötelezi a legkisebb településeket is egy diplomás könyvtáros alkalmazására, munkaerő-problémák vannak. Ahol fél-, negyedstátusz képezhető erre a célra, ott más funkciókkal egészítik ki a könyvtáros munkáját /információs feladatok, közigazgatási hivatal, menedzser/. A potenciálisan keletkező munkanélküliség megelőzésére a könyvtárak /főként a fővárosi Deichmanske Bibliotek/ az outreach/hátrányos helyzetűeknek nyújtott/ szolgáltatások kiterjesztését - munkalehetőségek teremtése - alkalmazzák. Megindult a kórházak, az idősek helybevitt ellátása, megcélzották a börtönöket is.

Az új helyét kereső Szabó Ervin Könyvtár számára megszívlelendő példákat mutathat a recesszió ellenére innoválni és átalakulni képes norvég könyvtári rendszer.



## Párthírek

A május 18-i taggyűlésen A l a k - s z a T a m á s a VIII. ker.-i Pártbizottság titkára tartott tájékoztatót az április 12-i KB ülésről, majd a jelenlévők a platformszabadságról szóló vita keretében megbeszélték M a r u s z k y J ó z s e f elvtársnak a pártvezetőséghez intézett levelét.

Május 9-én, 16-án, és 23-án a tagság a pártvezetőség kezdeményezésére kerekasztal-beszélgetéseken vitatta az MSZMP politikájához való viszonyát, az intézményen belüli és a területen folytatott politikai munka lehetőségeit és a reformkörök programját.

## Oktatási hírek

Április 28-29-én Csomor Tibor és dr. Tóth Róbert (Budapest-gyűjtemény) Veszprémben a II. Országos Üzemtörténeti Konferencián vettek részt.

Május közepén az V. ker. főkönyvtár munkatársai a váci Városi Könyvtárba szerveztek szakmai tapasztalatcsere látogatást.

Május 17-én a IV. kerületi főkönyvtárban szerveztünk szakmai napot.

Május 18-án fiatal diplomások részvételével folytattak beszélgetést az intézmény vezetői a hálózat vezetési problémáiról.

Befejeződött a tájékoztató könyvtárosoknak szervezett továbbképző sorozat.

Az Állami Gorkij Könyvtár Nyelvstúdiójában (V. Molnár u. 11.) nyári intenzív angol nyelvtanfolyam indul kezdők és haladók számára, VI. 19-től VII. 7-ig és VII. 10-VII. 27-ig a délelőtti órákban. Felvilágosítás a Személyzeti és oktatási osztályon Farkasnéknél.

## NEMZETKÖZI KAPCSOLATAINK

Május elején Kiss Jenő főigazgató államközi kulturális csereegyezmény keretében szakmai tapasztalatcsere látogatást tett Kínában.

Május 15-től 18-ig vendégünk volt Dr. Jana Lobotkova, a pozsonyi városi könyvtár igazgatónöje és két munkatársa Dr. Eva Klobusická és Dr. Ludmila Boknikova.

Május 22-től 26-ig, (a prágai városi könyvtárral kötött együttműködési szerződés keretében) Bartos Éva a HFO osztályvezető helyettese és Kiss Edit a Feldolgozó osztály csoportvezetője tanulmányúton Prágában tartózkodott.

A pozsonyi egyetemi könyvtár két munkatársa könyvtárunkban kutatómunkát végzett.

## NYÁRI FOGLALKOZÁSOKHOZ AJÁNLJUK!

"BUVÁR" - különszám /Rejtvényjáték/.

-- Összeáll. Csernus Lászlóné

Technikáról hetedikeseeknek /A kerékpár/.

-- Összeáll. Szmollárné Balla Mária

Rákóczi nyomában /Történelmi játék/.

-- Összeáll. Hargittay Emilné, Kolozsváry Bálintné

Irodalmi-könyvtári rejtvény felső- és alsótagozatosok részére. -- Összeáll. Király Éva

A forgatókönyvek a Hálózati és felügyeleti osztályon Kerekes Pálnénál megtekinthetők. Igény esetén az anyag sokszorosítása személyes megbeszélés alapján történik.

## Személyi hírek

### J u t a l o m

A számítógépes rendszer kifejlesztésében való részvételért a szociológiai osztály 4 munkatársa összesen 20.000.- forint céljuttalomban részesült.

Kelemen Mihályné 14.000.- forint és Fórián Gyuláné 12.000.- forint jutalomban részesült az új adórendszer bevezetésével járó többletmunka végzéséért.

### Ú j m u n k a t á r s

Czakó Ferencné composer szedő /kapcsolatszervezési és propaganda osztály/, Danyi Szilvia könyvtáros /XVIII. kerületi főkönyvtár/.

### K i l l é p e t t

Feketéné Paizs Klára könyvtáros /VI. kerületi főkönyvtár/, Szemmelweis Ilona szervezési csoportvezető /szervezési és feldolgozó osztály/.

### S z ü l e t é s

Balogh Gábornénak /könyvkötészet/ Krisztina nevű kislánya született. A szülőknek és a kisbabának jó egészséget kívánunk.